

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 80/2009

af 14. januar 2009

om en adfærdskodeks for edb-reservationssystemer og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 2299/89

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 71 og artikel 80, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

under henvisning til udtalelse fra Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse ⁽²⁾,efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Rådets forordning (EØF) nr. 2299/89 af 24. juli 1989 om en adfærdskodeks for edb-reservationssystemer ⁽⁴⁾ er et væsentligt skridt i retning af at sikre rimelige og lige vilkår for luftfartsselskaber inden for edb-reservationssystemer (i det følgende benævnt »CRS«) med henblik på at beskytte forbrugernes interesser.
- (2) En betydelig del af reservationerne inden for luftfarten foregår stadig ved hjælp af CRS.
- (3) Den teknologiske udvikling og udviklingen på markedet åbner mulighed for en betydelig forenkling af lovgivningen, ved at systemleverandører og luftfartsselskaber gives større fleksibilitet til at forhandle reservationsgebyrer og omfanget af udbudte billetter. De bør dermed kunne tilpasse sig rejsebureauernes og forbrugernes behov og ønsker på en fleksibel måde og distribuere deres transportprodukter mere effektivt.
- (4) Under de aktuelle markedsvilkår er det dog fortsat nødvendigt at opretholde visse bestemmelser for CRS, der indeholder transportprodukter, for derigennem at forebygge konkurrencemisbrug og sikre forbrugerne neutrale oplysninger.

- (5) Modertransportsselskabers nægtelse af at give de samme oplysninger om fartplaner, billetpriser og ledig kapacitet til andre systemer som til deres eget eller af at acceptere reservationer, der foretages gennem disse systemer, kan udgøre en alvorlig forurening af konkurrencen mellem CRS.
- (6) Der er behov for at etablere effektiv konkurrence mellem deltagende luftfartsselskaber og modertransportsselskaber og at sikre, at princippet om ligebehandling mellem luftfartsselskaber overholdes, uanset deres deltagelse i CRS.
- (7) For at sikre gennemsigtige og sammenlignelige konkurrencevilkår på markedet bør modertransportsselskaber være underlagt særlige regler.
- (8) Systemleverandører bør klart adskille CRS fra ethvert luftfartsselskabs interne eller anden form for reservationssystem og bør afstå fra at forbeholde distributionsfaciliteter til deres modertransportsselskaber, således at et modertransportsselskab ikke kan få privilegeret adgang til dette CRS.
- (9) Af hensyn til forbrugernes interesser er det nødvendigt at sikre, at den første skærmpresentation, brugerne af et CRS præsenteres for, fremstår upartisk, og at alle deltagende luftfartsselskaber har lige let adgang, således at ét luftfartsselskab ikke stilles gunstigere end andre.
- (10) Anvendelsen af en upartisk skærmpresentation øger gennemsigtigheden af transportprodukter og -tjenester, som deltagende luftfartsselskaber tilbyder, og øger forbrugernes tillid.
- (11) Systemleverandørerne bør sikre, at CRS-markedsføringsdata står til rådighed for alle deltagende luftfartsselskaber uden forskelsbehandling, og transportleverandører bør ikke kunne anvende disse data til at påvirke rejsebureauets eller forbrugernes valg på utilbørlig vis.
- (12) Aftaler mellem abonnenter og systemleverandører om databånd med markedsføringsinformationer (MIDT) kan indeholde en kompensationsordning til abonnenternes fordel.
- (13) Det bør gøres lettere at give oplysninger om jernbane- og jernbane/luftfartstjenester på CRS-skærmpresentationer.

⁽¹⁾ EUT C 224 af 30.8.2008, s. 57.⁽²⁾ EUT C 233 af 11.9.2008, s. 1.⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 4.9.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 16.12.2008.⁽⁴⁾ EFT L 220 af 29.7.1989, s. 1.

- (14) Ifølge Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1008/2008 af 24. september 2008 om fælles regler for driften af lufttrafiktjenester i Fællesskabet (omarbejdning) ⁽¹⁾ skal luftfartselskaber offentliggøre deres billetpriser inklusive alle gældende skatter og afgifter, tillæg og gebyrer, der er obligatoriske og forudseelige. CRS-skærmpresentationer bør give oplysninger om billetpriser inklusive samme priskategorier for at sikre, at rejsebureauerne kan give deres kunder disse oplysninger.
- (15) Oplysninger om bustransport til luft- eller jernbanetransportprodukter, der er medtaget sammen med lufttransportprodukter, bør i fremtiden fremgå af et CRS' primære skærmpresentation.
- (16) CRS bør i fremtiden omfatte letforståelige oplysninger om flyets CO₂-emissioner og brændstofforbrug. Dette kan vises gennem det gennemsnitlige brændstofforbrug pr. person i liter/100 km og de gennemsnitlige CO₂-emissioner pr. person i g/km og kan sammenlignes med oplysninger om de bedst mulige alternative tog-/busforbindelser for rejser under fem timers varighed.
- (17) Luftfartsselskaber fra EF og tredjelande bør behandles ens, hvad angår CRS-tjenester.
- (18) Kommissionen bør råde over egnede håndhævelsesbeføjelser for at sikre, at denne forordning anvendes korrekt, herunder en mulighed for at efterforske overtrædelser på eget initiativ eller efter en klage samt beordre det pågældende selskab til at bringe overtrædelser til ophør og pålægge bøder.
- (19) Kommissionen bør regelmæssigt overvåge anvendelsen af denne forordning og især dens effektivitet med hensyn til at forebygge konkurrencebegrænsende og diskriminerende praksis på markedet for levering af rejsetjenesteydelser gennem CRS, især i betragtning af at der findes luftfartsselskaber, som har snævre forbindelser til systemleverandører.
- (20) Denne forordning berører ikke anvendelsen af traktatens artikel 81 og 82. Denne forordning supplerer de generelle konkurrenceregler, som fortsat gælder fuldt ud for konkurrencemisbrug som f.eks. overtrædelse af kartellovgivningen eller misbrug af dominerende stilling.
- (21) Beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger reguleres ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger ⁽²⁾. Bestemmelserne i denne forordning specificerer og supplerer direktiv 95/46/EF, hvad angår aktiviteterne i CRS.

- (22) Forordning (EØF) nr. 2299/89 bør ophæves —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

AFDELING 1

INLEDENDE BESTEMMELSER

Artikel 1

Formål og anvendelsesområde

Denne forordning gælder for alle edb-reservationssystemer (»CRS«), der indeholder lufttransportprodukter, når de udbydes til salg eller anvendes i Fællesskabet.

Denne forordning gælder også for jernbanetransportprodukter, der er medtaget sammen med lufttransportprodukter i et CRS' primære skærmpresentation, når de udbydes til salg eller anvendes i Fællesskabet.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

- 1) »transportprodukt«: befordring af en passager mellem to lufthavne eller jernbanestationer
- 2) »ruteflyvning«: en række flyvninger, der har samtlige følgende kendetegn:
  - a) For hver flyvning udbydes pladser og/eller kapacitet til fragt og/eller post til salg på individuel basis til offentligheden (enten direkte hos luftfartsselskabet eller hos dets autoriserede bureauer).
  - b) De gennemføres mellem de samme to eller flere lufthavne:
    - enten i henhold til en offentliggjort fartplan, eller
    - med en sådan regelmæssighed eller hyppighed, at der tydeligt er tale om en systematisk række flyvninger.
- 3) »billetpriser«: de priser, som passagerer skal betale luftfartselskaber, jernbanetransportselskaber, deres agenter eller billetterhandlere for befordring med transporttjenester, og de betingelser, hvorunder disse priser gælder, herunder vederlag og betingelser, der tilbydes bureauer og andre mellemlid

⁽¹⁾ EUT L 293 af 31.10.2008, s. 3.

⁽²⁾ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

- 4) »edb-reservationssystem« eller »CRS«: et edb-system, der indeholder oplysninger om bl.a. fartplaner, ledig kapacitet og billetpriser for mere end et enkelt luftfartsselskab, med eller uden mulighed for at reservere eller udstede billetter, for så vidt som nogle af eller alle de nævnte ydelser stilles til rådighed for abonnenter
- 5) »systemleverandør«: enhver virksomhed og dennes associerede, som har ansvaret for driften eller markedsføringen af et CRS
- 6) »distributionsfaciliteter«: faciliteter, som en systemleverandør stiller til rådighed med henblik på at oplyse om luftfartsselskabers og jernbanetransportselskabers fartplaner, ledige kapacitet, billetpriser og tilknyttede ydelser og med henblik på reservation og/eller udstedelse af billetter samt andre tilknyttede ydelser
- 7) »modertransportsselskab«: ethvert luftfartsselskab eller jernbanetransportselskab, som direkte eller indirekte, alene eller sammen med andre kontrollerer eller deltager i kapitalen med rettigheder eller repræsentation i bestyrelsen, tilsynsrådet eller et andet ledelsesorgan hos en systemleverandør, samt ethvert luftfartsselskab eller ethvert jernbanetransportselskab, som det kontrollerer
- 8) »deltagelse i kapitalen med rettigheder eller repræsentation i bestyrelsen, tilsynsrådet eller et andet ledelsesorgan hos en systemleverandør«: en investering, hvortil der er knyttet rettigheder eller repræsentation i bestyrelsen, tilsynsrådet eller et andet ledelsesorgan hos en systemleverandør, og som giver mulighed for alene eller sammen med andre at få afgørende indflydelse på systemleverandørens drift
- 9) »kontrol«: forhold, der bygger på rettigheder, aftaler eller andre midler, som enkeltvis eller tilsammen, under hensyn til alle faktiske og retlige forhold, giver mulighed for at få afgørende indflydelse på foretagendet, særlig ved:
- ejerskab eller brugsret til foretagendets aktiver eller dele deraf
  - rettigheder eller aftaler, som sikrer afgørende indflydelse på sammensætningen af foretagendets organer
- 10) »deltagende transportselskab«: et luftfartsselskab eller et jernbanetransportselskab, der har indgået aftale med en systemleverandør om distribution af transportprodukter via et CRS
- 11) »abonnet«: en person eller en virksomhed, som ikke er et deltagende transportselskab, og som på grundlag af en kontrakt med en systemleverandør benytter et CRS med det formål at foretage reservationer af luftfarts- og relaterede produkter på en kundes vegne
- 12) »primær skærmpresentation«: en omfattende, neutral præsentation på skærm af data om transporttjenester mellem to byer inden for en nærmere fastsat periode
- 13) »billet«: et gyldigt dokument, der giver ret til transport, eller tilsvarende i ikke-papirbaseret form, der er udstedt eller godkendt af luftfartsselskabet, jernbanetransportselskabet eller en autoriseret agent
- 14) »pakkeprodukt«: en på forhånd fastlagt kombination af transport og andre ydelser, som ikke er direkte knyttet til transport, og som udbydes til salg til en samlet pris
- 15) »reservationsgebyr«: den pris, som luftfartsselskaber skal betale systemleverandører for CRS-tjenester.

AFDELING 2

ADFÆRDSKODEKS FOR SYSTEMLEVERANDØRER

Artikel 3

Forhold til transportleverandører

- Systemleverandøren må ikke:
  - knytte urimelige og/eller uberettigede betingelser til en kontrakt med et deltagende transportselskab eller kræve accept af supplerende betingelser, som ifølge deres natur eller ifølge handelssædvane ikke har forbindelse med deltagelsen i dens CRS
  - som betingelse for deltagelse i dens CRS kræve, at et deltagende transportselskab ikke samtidig deltager i et andet system, eller at et deltagende transportselskab ikke frit kan anvende alternative reservationssystemer som f.eks. sit eget internetreservationssystem og egne call centre.
- En systemleverandør skal indlæse og behandle data fra de deltagende luftfartsselskaber med samme omhu og hastighed, dog med forbehold af de begrænsninger, der følger af den indlæsningsmetode, der er valgt af de deltagende transportselskaber.
- En systemleverandør skal, medmindre det på anden måde er offentliggjort, offentliggøre eksistensen og omfanget af et luftfartsselskabs eller et jernbanetransportselskabs direkte eller indirekte kapitalinteresser i en systemleverandør eller en systemleverandørs direkte eller indirekte kapitalinteresser i et luftfartsselskab eller et jernbanetransportselskab.

Artikel 4

Distributionsfaciliteter

1. En systemleverandør må ikke reservere nogen specifik indlæsnings- og/eller behandlingsprocedure eller nogen anden distributionsfacilitet eller eventuelle ændringer i disse til et eller flere af de deltagende transportselskaber, herunder sine modertransportsselskaber. Systemleverandøren skal give oplysninger om alle ændringer i sine distributionsfaciliteter og indlæsnings- eller behandlingsprocedurer til alle de deltagende transportselskaber.
2. En systemleverandør skal drage omsorg for, at dens distributionsfaciliteter som minimum logisk ved hjælp af programmel klart og kontrollerbart er adskilt fra ethvert transportselskabs private pladslager og management- og markedsføringsfaciliteter.

Artikel 5

Skærmpresentationer

1. En systemleverandør skal levere en eller flere primære skærmpresentationer for hver individuel transaktion via vedkommendes CRS, og data fra de deltagende transportselskaber skal være indeholdt heri på en neutral og fyldestgørende måde og uden forskelsbehandling eller partiskhed. De kriterier, der anvendes i forbindelse med rækkefølgen, må ikke baseres på faktorer, der direkte eller indirekte er knyttet til transportselskabets identitet, og de skal anvendes på alle deltagende transportselskaber uden diskrimination. Den eller de primære skærmpresentationer må ikke være vildledende for brugeren, skal være let tilgængelige og skal opfylde reglerne i bilag I.
2. Med hensyn til de oplysninger, der leveres til forbrugerne af et CRS, benytter abonnenten en neutral skærmpresentation i overensstemmelse med stk. 1, medmindre det er nødvendigt at anvende en anden præsentation for at imødekomme forbrugers ønsker.
3. Flyvninger, der foretages af luftfartsselskaber med driftsforbud i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2111/2005 af 14. december 2005 om opstilling af en fællesskabsliste over luftfartsselskaber med driftsforbud i Fællesskabet og oplysning til passagerer om det transporterende luftfartsselskabs identitet⁽¹⁾, skal være tydeligt og specifikt angivet på skærmpresentationen.
4. Systemleverandøren sætter et særligt symbol på et CRS' skærmpresentation, som skal kunne identificeres af brugerne med henblik på at oplyse om identiteten af det transporterende luftfartsselskab, som det foreskrives i artikel 11 i forordning (EF) nr. 2111/2005.
5. Denne artikel finder ikke anvendelse på et CRS, som benyttes af et luftfartsselskab, et jernbaneselskab eller en gruppe af luftfartsselskaber eller jernbaneselskaber i dets eller deres eget kontor eller egne kontorer eller salgssteder eller på deres egne websider, når disse klart er identificeret som sådanne.

⁽¹⁾ EUT L 344 af 27.12.2005, s. 15.

Artikel 6

Forhold til abonnenter

1. En systemleverandør må ikke knytte urimelige og/eller uretligede betingelser til en kontrakt med en abonnent, f.eks. afskære en abonnent fra at abonnere på eller benytte et eller flere andre systemer, kræve accept af supplerende betingelser, som ikke har forbindelse med abonnementet i dennes CRS, eller forpligte abonnenten til at acceptere et tilbud om teknisk udstyr eller programmel.
2. Hvis abonnenten er en uafhængig virksomhed, som beskæftiger færre end 50 personer, og hvis årlige omsætning og/eller samlede årlige balance ikke overstiger 10 mio. EUR, kan denne opsiges sin kontrakt med en systemleverandør med et varsel, som ikke må overstige tre måneder, idet kontrakten dog tidligst kan ophøre ved udgangen af det første år af nævnte kontrakt. I så fald har systemleverandøren kun krav på godtgørelse af de omkostninger, der er direkte forbundet med kontraktens ophør.

Artikel 7

**Databånd med markedsføringsinformationer
(Marketing Information Data Tapes, MIDT)**

1. Systemleverandørerne kan stille alle markedsførings-, reservations- og salgsoplysninger til rådighed på betingelse af, at oplysningerne tilbydes alle deltagende transportselskaber, herunder modertransportsselskaber, på samme tid og uden diskrimination. Data kan, og skal efter anmodning, omfatte alle deltagende transportselskaber og/eller abonnenter.
2. De deltagende transportselskaber må ikke bruge sådanne oplysninger til at påvirke abonnentens valg.
3. Hvis oplysningerne fremkommer som følge af, at en abonnent, der har hjemsted i Fællesskabet, har brugt et CRS' distributionsfaciliteter, må de ikke indeholde nogen hverken direkte eller indirekte identifikation af denne abonnent, medmindre abonnenten og systemleverandøren aftaler betingelserne for passende anvendelse af oplysningerne. Dette gælder ligeledes for oplysninger, som systemleverandørerne leverer til nogen anden part til anvendelse til andet end afregningsformål.
4. Alle aftaler mellem abonnenter og systemleverandører om MIDT offentliggøres.

Artikel 8

Ligebehandling i tredjelande

1. Medmindre andet er fastsat i internationale aftaler og konventioner, hvori Fællesskabet eller medlemsstaterne er part, gælder det, at hvis systemleverandører i et tredjeland ikke behandler EF-luftfartsselskaber på samme måde, som tredjelandets deltagende luftfartsselskaber behandles i anliggender henhørende under denne forordning, kan Kommissionen pålægge alle systemleverandører med virksomhed i Fællesskabet at behandle luftfartsselskaber fra dette tredjeland på samme måde, som EF-luftfartsselskaber behandles i dette tredjeland.

2. Kommissionen overvåger, om systemleverandører i tredjelande praktiserer diskriminerende behandling eller forskelsbehandling af EF-luftfartsselskaber. Kommissionen undersøger efter anmodning fra en medlemsstat eller på eget initiativ potentielle tilfælde af diskrimination mod EF-luftfartsselskaber i tredjelandes CRS. Hvis der konstateres en sådan diskrimination, informerer Kommissionen, inden der træffes en afgørelse, medlemsstaterne og interesserede parter og anmoder om deres holdning, bl.a. ved at arrangere et møde blandt relevante eksperter fra medlemsstaterne.

AFDELING 3

ADFÆRDSKODEKS FOR TRANSPORTLEVERANDØRER

Artikel 9

Data fra de deltagende transportselskaber

Deltagende transportselskaber og datahåndterende mellemlid sikrer, at de data, de sender til et CRS, er korrekte, og at dataene gør det muligt for systemleverandøren at opfylde reglerne i bilag 1.

Artikel 10

Særlige regler for modertransportselskaber

1. Et modertransportselskab må ikke, med forbehold af gensidighed som omhandlet i stk. 2, diskriminere mod et konkurrerende CRS ved at nægte efter anmodning og med samme hastighed at give dette de samme data om fartplaner, billetpriser og ledig kapacitet med hensyn til egne transportprodukter, som det giver sit eget CRS, ved at nægte at distribuere sine transportprodukter gennem et andet CRS eller ved at nægte med samme hastighed at acceptere eller bekræfte reservationer, der er foretaget gennem et konkurrerende CRS, for et hvilket som helst af modertransportselskabets transportprodukter, som distribueres gennem dets eget CRS. Modertransportselskabet er kun forpligtet til at acceptere og bekræfte reservationer, der er i overensstemmelse med dets billetpriser og betingelser.

2. Et konkurrerende CRS kan ikke nægte at gemme data om tidsplaner, billetpriser og ledige pladser i forbindelse med transporttjenester, der tilbydes af et modertransportselskab, og skal indlæse og behandle data med samme omhu og hastighed som til sine andre kunder og abonnenter på et hvilket som helst marked, dog med forbehold af de begrænsninger, som følger af den indlæsningsmetode, der er valgt af de enkelte transportselskaber.

3. Modertransportselskabet er ikke forpligtet til at acceptere nogen omkostninger i denne forbindelse, undtagen omkostninger i tilknytning til reproduktion af de data, der skal stilles til rådighed, og til de accepterede reservationer. Det reservationsgebyr, der betales til et CRS for en accepteret reservation, der er foretaget i overensstemmelse med stk. 1, skal være i overensstemmelse med det gebyr, det pågældende CRS opkræver hos deltagende transportselskaber for tilsvarende transaktioner.

4. Et modertransportselskab må hverken direkte eller indirekte praktisere forskelsbehandling til fordel for sit eget CRS ved at knytte en abonnents brug af et bestemt CRS sammen med en provision eller andre tilskyndelser til at sælge eller til ikke at sælge dets transportprodukter.

5. Et modertransportselskab må hverken direkte eller indirekte praktisere forskelsbehandling til fordel for sit eget CRS ved at kræve, at en abonnent anvender et bestemt CRS i forbindelse med salg eller udstedelse af billetter til transportprodukter, som de selv leverer direkte eller indirekte.

AFDELING 4

BESKYTTELSE AF PERSONOPLYSNINGER

Artikel 11

Behandling af, adgang til og lagring af personoplysninger

1. Personoplysninger, der indsamles i forbindelse med et CRS' aktiviteter med det formål at foretage reservationer eller udstede billetter til transportprodukter, må kun behandles på en måde, der er forenelig med disse formål. I henseende til behandling af sådanne data betragtes en systemleverandør som en dataregisteransvarlig, jf. artikel 2, litra d), i direktiv 95/46/EF.

2. Behandling af personoplysninger må kun finde sted, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på dennes anmodning forud for indgåelsen af en sådan kontrakt.

3. Drejer det sig om særlige kategorier af oplysninger, jf. artikel 8 i direktiv 95/46/EF, må sådanne oplysninger alene behandles, når den registrerede på et velinformeret grundlag har givet sit udtrykkelige samtykke til behandlingen af disse oplysninger.

4. Oplysninger, der kontrolleres af systemleverandøren, vedrørende enkeltbestillinger skal lagres offline senest 72 timer efter, at det sidste element i enkeltbestillingen er blevet færdigbehandlet, og tilintetgøres senest tre år efter. Der gives kun adgang til sådanne data i tilfælde af faktureringsvister.

5. Markedsførings-, reservations- og salgsoplysninger, der stilles til rådighed af en systemleverandør, må ikke hverken direkte eller indirekte indeholde identifikation af fysiske personer eller i givet fald de organisationer eller selskaber, på hvis vegne de handler.

6. Abonnenten underretter efter anmodning forbrugeren om systemleverandørens navn og adresse, formålet med databehandlingen, varigheden af lagringen af personoplysninger og de måder, hvorpå den pågældende person kan udøve sin ret til adgang til oplysningerne.

7. En registreret har uhindret og vederlagsfrit adgang til at gøre sig bekendt med oplysninger, der vedrører vedkommende, uanset om disse er lagret hos en systemleverandør eller hos en abonnent.

8. Rettighederne i denne artikel supplerer og eksisterer side om side med registreredes rettigheder ifølge direktiv 95/46/EF, ifølge nationale bestemmelser, der er vedtaget i forbindelse med direktivet, og ifølge de internationale aftaler, som Fællesskabet har undertegnet.

9. Med henblik på at nå de i artikel 1 omhandlede mål specificerer og supplerer denne forordnings bestemmelser direktiv 95/46/EF. Medmindre andet er fastsat, gælder definitionerne i direktivet. Når de specifikke bestemmelser vedrørende behandling af personoplysninger i forbindelse med CRS' aktiviteter, jf. denne artikel, ikke finder anvendelse, berører denne forordning ikke direktivets bestemmelser eller de nationale bestemmelser, som medlemsstaterne har vedtaget i forbindelse med direktivet, samt bestemmelserne i internationale aftaler, hvori Fællesskabet er part.

10. Hvis en systemleverandør forvalter databaser i forskellige egenskaber, f.eks. som et CRS eller som vært for luftfartsselskaber, skal der træffes tekniske og organisatoriske foranstaltninger med henblik på at forhindre, at databeskyttelsesreglerne omgås ved, at databaserne forbindes, og med henblik på at sikre, at personoplysninger kun er tilgængelige til det specifikke formål, de er indsamlet til.

AFDELING 5

REVISION

Artikel 12

Revisor og revideret rapport

1. Alle systemleverandører skal hvert fjerde år og i givet fald på Kommissionens anmodning indsende en uafhængigt revideret rapport, der i detaljer redegør for ejerskabsstrukturen og ledelsesmodellen. Omkostninger i forbindelse med den reviderede rapport dækkes af systemleverandøren.

2. Systemleverandøren informerer Kommissionen om revisorens identitet, inden vedkommendes udpegelse bekræftes. Kommissionen kan gøre indsigelse og beslutter inden to måneder og efter høring af revisoren, systemleverandøren og enhver anden part med en legitim interesse, om revisoren skal udskiftes.

AFDELING 6

OVERTRÆDELSER OG SANKTIONER

Artikel 13

Overtrædelser

Hvis Kommissionen på grundlag af en klage eller på eget initiativ konstaterer, at denne forordning er overtrådt, kan den ved en beslutning pålægge de deltagende virksomheder eller virksomhedssammenslutninger at bringe den pågældende overtrædelse til ophør. I undersøgelser af eventuelle overtrædelser af denne forordning tages der fuldt hensyn til resultaterne af en eventuel undersøgelse i henhold til traktatens artikel 81 og 82.

Artikel 14

Undersøgelserbeføjelser

Med henblik på at udføre de opgaver, som den er pålagt i denne forordning, kan Kommissionen i form af en anmodning eller ved beslutning pålægge virksomheder eller virksomhedssammenslutninger at stille alle nødvendige oplysninger til rådighed, herunder specifikke undersøgelser, især af spørgsmål, der er omfattet af artikel 4, 7, 10 og 11.

Artikel 15

Bøder

1. Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder og virksomhedssammenslutninger bøder på op til 10 % af den samlede omsætning i det foregående regnskabsår, hvis de forsætligt eller uagtsomt overtræder denne forordning.

2. Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder og virksomhedssammenslutninger bøder på op til 1 % af den samlede omsætning i det foregående regnskabsår, hvis de forsætligt eller uagtsomt giver urigtige eller ufuldstændige oplysninger eller undlader at give oplysningerne inden for den frist, der er fastsat for svar på en henvendelse i form af en beslutning, som er vedtaget i henhold til artikel 14.

3. Ved fastlæggelse af bødernes størrelse tages der hensyn til både overtrædelsens omfang og varighed.

4. Bøder er ikke af strafferetlig art.

5. De Europæiske Fællesskabers Domstol har fuld prøvelsesret med hensyn til klager over beslutninger, hvorved Kommissionen har pålagt en bøde. Den kan annullere, nedsætte eller forhøje bøden.

Artikel 16

Procedurer

1. Inden Kommissionen træffer beslutninger i medfør af artikel 13 og 15, skal den forelægge de berørte virksomheder og virksomhedssammenslutninger en klagepunktsmeddelelse og give dem mulighed for skriftligt at fremsætte deres bemærkninger og, hvis de anmoder herom, at blive hørt mundtligt.

2. Kommissionen må ikke videregive oplysninger, som er omfattet af tavshedspligt, og som den har fået kendskab til i medfør af denne forordning.

Når en person forelægger Kommissionen oplysninger i henhold til denne forordning, skal vedkommende klart markere alt materiale, som vedkommende anser for at være fortroligt, med angivelse af årsagerne hertil, og fremsende en særskilt, ikke-fortrolig udgave heraf inden for den af Kommissionen fastsatte frist.

3. Hvis Kommissionen er af den opfattelse, at der ud fra de oplysninger, som den er i besiddelse af, ikke er grundlag for at tage en klage til behandling, meddeler den klagens ophavsmand grundene hertil og giver vedkommende en frist til at fremsætte sine skriftlige bemærkninger hertil.

Hvis klageren redegør for sine synspunkter inden for Kommissionens frist, og klagerens skriftlige bemærkninger ikke ændrer ved vurderingen af klagen, afviser Kommissionen klagen med en beslutning. Hvis klageren undlader at fremsætte sine synspunkter inden for den tidsfrist, der er fastsat af Kommissionen, anses klagen for at være blevet trukket tilbage.

Hvis Kommissionen har fremsendt en klagepunktsmeddelelse, udleverer den en kopi af den ikke-fortrolige udgave af klagepunkterne til klageren, og den giver klageren en frist til at fremsætte sine skriftlige bemærkninger.

4. Kommissionen giver efter anmodning de parter, til hvem den har rettet en klagepunktsmeddelelse, og klageren indsigt i sagens akter. Aktindsigt gives efter fremsendelsen af klagepunktsmeddelelsen. Retten til aktindsigt omfatter ikke forretningshemmeligheder, andre fortrolige oplysninger eller interne dokumenter fra Kommissionen.

5. Hvis Kommissionen finder det nødvendigt, kan den indhente udtalelser fra andre fysiske eller juridiske personer.

AFDELING 7

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 17

Ophævelse

1. Forordning (EØF) nr. 2299/89 ophæves.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Strasbourg, den 14. januar 2009.

På Europa-Parlamentets vegne
H.-G. PÖTTERING
Formand

2. Henvisninger til den ophævede forordning betragtes som henvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilag II.

Artikel 18

Evaluerings

1. Kommissionen overvåger på regelmæssigt grundlag anvendelsen af denne forordning, om nødvendigt ved hjælp af specifikke undersøgelser, jf. artikel 14. Den undersøger især denne forordnings effektivitet med hensyn til at sikre ikke-forskelsbehandling og loyal konkurrence på markedet for CRS-tjenester.

2. Kommissionen forelægger om fornødent Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen af artikel 8, for så vidt angår ligebehandling i tredjelande, og stiller forslag om eventuelle foranstaltninger med henblik på at afbøde diskriminerende betingelser, herunder indgåelse eller ændring af bilaterale lufttransportaftaler mellem Fællesskabet og tredjelande.

3. Senest 29. marts 2013 udarbejder Kommissionen en rapport om anvendelsen af denne forordning, hvori det bl.a. overvejes, om der er behov for at opretholde, ændre eller ophæve denne forordning.

Artikel 19

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft den 29. marts 2009.

På Rådets vegne
A. VONDRA
Formand

BILAG I

GÆLDENDE REGLER FOR PRIMÆRE SKÆRMPRÆSENTATIONER

1. Når priserne fremgår af den primære skærmpresentation, og/eller når der foretages en rangordning efter priser, skal priserne opgives inklusive billetpriser og alle skatter og afgifter, tillæg og gebyrer, der skal betales til luftfartsselskabet eller jernbanetransportselskabet, og som er obligatoriske og forudseelige på det tidspunkt, hvor de vises på skærmen.
  2. Ved sammenstillingen og udvælgelsen af transportprodukter mellem to byer med henblik på medtagelse i en primær skærmpresentation må der ikke diskrimineres mellem lufthavne eller jernbanestationer, der betjener samme by.
  3. Det skal fremgå klart, hvis der tilbydes andre flyvninger end ruteflyvninger. Forbrugeren har på anmodning ret til kun at få vist ruteflyvninger eller charterflyvninger i den primære skærmpresentation.
  4. Det skal klart fremgå, for hvilke flyvninger der foretages mellemlanding.
  5. Hvis en flyvning udføres af et andet luftfartsselskab end det, der er angivet med selskabskoden, skal det selskab, der faktisk udfører flyvningen, klart angives. Dette krav gælder i alle tilfælde, bortset fra kortvarige ad hoc-ordninger.
  6. Oplysninger om pakkeprodukter vises ikke i den primære skærmpresentation.
  7. Abonnenten kan vælge, om rejsemulighederne i den primære skærmpresentation skal opstilles efter billetpriser eller efter følgende:
    - i) rejsemuligheder uden mellemlanding ordnet efter afgangstid
    - ii) alle andre rejsemuligheder ordnet efter rejsetid.
  8. Ingen rejsemulighed må angives mere end én gang i en primær skærmpresentation, jf. dog punkt 10.
  9. Når rejsemulighederne opstilles i rækkefølge i overensstemmelse med punkt 7, nr. i) og ii), og når CRS tilbyder jernbaneforbindelser mellem de samme to byer, skal mindst den bedst mulige togforbindelse eller ruteflyvning vises i den primære skærmpresentation.
  10. Hvis luftfartsselskaber foretager flyvninger i henhold til code share-aftaler, har hvert af de pågældende luftfartsselskaber — ikke mere end to — lov til at have en særskilt skærmpresentation med deres egen selskabskode. Hvis mere end to luftfartsselskaber er involveret, udpeges de to luftfartsselskaber af det luftfartsselskab, der faktisk foretager flyvningen.
-

BILAG II

SAMMENLIGNINGSTABEL

Forordning (EØF) nr. 2299/89	Nærværende forordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3, stk. 1 og 2	—
Artikel 3, stk. 3	Artikel 3, stk. 1
Artikel 3, stk. 4	Artikel 4, stk. 1
Artikel 3a	Artikel 10, stk. 1 og 3
Artikel 4, stk. 1	Artikel 9
Artikel 4, stk. 2	—
Artikel 4, stk. 3	Artikel 3, stk. 2
Artikel 4a, stk. 1 og 2	Artikel 4, stk. 1
Artikel 4a, stk. 3	Artikel 4, stk. 2
Artikel 4a, stk. 4	—
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 7 og 11
Artikel 7	Artikel 8
Artikel 8	Artikel 10, stk. 4 og 5
Artikel 9	Artikel 6
Artikel 9a	Artikel 5, stk. 2 og 11
Artikel 10	—
Artikel 11	Artikel 13
Artikel 12	Artikel 14
Artikel 13	Artikel 14
Artikel 14	Artikel 16, stk. 2
Artikel 15	Artikel 14
Artikel 16	Artikel 15, stk. 1-4
Artikel 17	Artikel 15, stk. 5
Artikel 18	—
Artikel 19	Artikel 16, stk. 1 og 5
Artikel 20	—
Artikel 21	—
Artikel 21a	—
Artikel 21b	—
Artikel 22	Artikel 11
Artikel 23	Artikel 18
Bilag I	Bilag I